

Nina Drejerska

Katedra Polityki Europejskiej, Finansów Publicznych i Marketingu
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Good governance w polskiej polityce regionalnej

Wstęp

Istnieje wiele teorii wskazujących przesłanki wzrostu społeczno-gospodarczego w ogóle, a także identyfikujących w sposób bardziej szczegółowy czynniki rozwoju regionalnego. Od pewnego czasu zarówno w Polsce, jak i innych krajach europejskich trwa dyskusja [Jakubowska i in. 2008a, 2008b] nad wyborem modelu polityki regionalnej – model wyrównawczy vs. model oparty na konkurencyjności i spójności. Rozważania te skłaniają ku bliższej analizie czynników rozwoju oraz rozwiązań instytucjonalnych stosowanych w realizacji polityki rozwoju regionalnego. Oprócz argumentów wykazujących wady i zalety poszczególnych modeli oraz teoretycznych prób ich kompilacji, ważnym aspektem tych rozważań jest dyskusja nad całokształtem zarządzania polityką rozwoju regionalnego – od etapu definicji problemu (szerzej – diagnozy sytuacji), przez proponowanie rozwiązań (instrumentów realizacji), kształtowanie polityki, jej implementację i ewaluację.

Jednym z ważnych wątków tych rozważań jest odwołanie się do koncepcji *good governance* i adaptacja jej założeń, sprecyzowanych na potrzeby Unii Europejskiej (UE) również w specjalnie poświęconych temu dokumentach, dla polityki rozwoju regionalnego w Polsce. Miało to już miejsce w trakcie przygotowania dokumentów na bieżący okres programowania, stąd szerokie odwołania do zasady *good governance* można odnaleźć na przykład w podstawowym dokumencie, jakim są Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013 (NSRO), a także w konkretnych programach operacyjnych, jak Kapitał Ludzki (cała piąta oś priorytetowa: Dobre rządzenie), Innowacyjna Gospodarka czy w regionalnych programach operacyjnych. W kontekście dyskusji nad przyszłością polityki rozwoju regionalnego istotne jest natomiast odwołanie do zasady *good governance* w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR), w której zawarto założenia polityki rozwoju regionalnego również na następny okres programowania 2014–2020.

Cel, metoda i źródła

Celem opracowania jest prezentacja aktualnych dylematów polityki regionalnej w Polsce (dyskusja nad wyborem między modelem wyrównawczym a modelem opartym na konkurencyjności i spójności) w kontekście realizacji zasady *good governance*. Realizacja tak określonego celu jest możliwa przy wykorzystaniu metody opisowej na podstawie przeglądu literatury i różnego rodzaju dokumentów oraz analiz dotyczących zarówno samej polityki regionalnej *sensu stricto*, jak i kwestii związanych z zagadnieniami dobrego rządzenia. Przykłady dobrych praktyk w zakresie realizacji zasady *good governance* na etapie programowania polskiej polityki regionalnej zostały zaprezentowane na podstawie przebiegu prac nad przygotowaniem zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.

Modele polityki rozwoju regionalnego

Dyskusja nad przyszłością polityki regionalnej w Polsce, ale również w innych krajach członkowskich UE, jak i na szczeblu całej Unii, koncentruje się właściwie na rozważaniu dwóch modeli polityki rozwoju regionalnego: modelu wyrównawczego i modelu opartego na konkurencyjności oraz spójności (określanego również jako model polaryzacyjno-dyfuzyjny).

W ramach modelu wyrównawczego głównym celem jest wyrównywanie różnic międzyregionalnych, uzyskiwanie spójności (*cohesion*) społecznej, gospodarczej i terytorialnej. Fundusze kierowane są do tych regionów i do tych osób, które same nie mogą przezwyciężyć ograniczeń dla rozwoju. Dotychczasowe doświadczenia krajów rozwiniętych wskazują jednak, że przewaga regionów „silnych” nad „słabymi” nie maleje, nawet mimo znacznych środków kierowanych do tej drugiej grupy. Potwierdzeniem nieefektywności działań w ramach tego modelu mogą być analizy i dyskusje prowadzone pod wspólnym określeniem prof. A. Kuklińskiego – „Potrojne Europejskie Mezzogiorno” [2009]. Tak nazwany obszar obejmuje 18 regionów z terenów wschodniej Polski, południowych Włoch oraz wschodnich Niemiec, które zajmują 7,5% powierzchni UE i zamieszkiwane są przez 42 miliony ludzi. Łączy je to, że postrzegane są w Unii Europejskiej, podobnie jak w swoich państwach, jako regiony peryferyjne, o niezadowalających wskaźnikach makroekonomicznych oraz niewielkich możliwościach rozwoju. Ponadto, środki kierowane tam w ramach europejskiej polityki rozwoju regionalnego – w południowych Włoszech najdłużej, we wschodnich Niemczech odpowiednio krócej, a w Polsce wschodniej najkrócej – nie przynio-

sły znaczącej poprawy ich sytuacji społeczno-gospodarczej i efektu „dogania” regionów lepiej rozwiniętych.

Model polaryzacyjno-dyfuzyjny zakłada natomiast wspieranie biegunów wzrostu, co przy stworzeniu odpowiednich warunków dyfuzji w układzie międzyregionalnym i regionalnym będzie wpływało pozytywnie na rozwój obszarów w ich bliższym i dalszym zasięgu. W dłuższym horyzoncie może mieć to pozytywny wpływ na zmniejszanie się różnicowań międzyregionalnych. W kontekście całej polskiej polityki gospodarczej model ten proponowany jest w dokumencie „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe”, jako model rozwojowy wzmacniający dynamikę wzrostu, sprzyjający pełniejszemu korzystaniu z szans i stopniowo usuwający coraz większej grupie regionów i społeczności przeszkody utrudniające udział w procesach rozwojowych. Autorzy „Polski 2030” przyjmują za naturalny element procesów gospodarczych nierównomierność tempa rozwoju ze świadomością zagrożeń, jakie wynikają z choćby czasowego wzrostu dysproporcji między regionami, grupami społecznymi czy sektorami gospodarki, przyznając, że polityka gospodarcza musi się odnaleźć wobec jednoczesnych wyzwań w zakresie likwidacji zapóźnień i wspierania kreacji nowych przewag konkurencyjnych. Dlatego obok wspierania biegunów wzrostu (czyli procesów polaryzacyjnych) trzeba przede wszystkim stworzyć warunki dla dyfuzji tego wszystkiego, co będzie sprzyjało wyrównywaniu szans edukacyjnych, zwiększało dostępność transportową wszystkich obszarów w kraju, likwidowało groźbę wykluczenia cyfrowego, poprawiało poziom integracji społecznej [Boni 2009, s. 3].

W kontekście polskiej polityki rozwoju regionalnego założenia modelu opartego na konkurencyjności i spójności znajdują odzwierciedlenie w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR). Zapisy strategii wskazują na adresowanie działań polityki regionalnej do tych obszarów strategicznej interwencji, które dają największe szanse poprawy konkurencyjności kraju w skali międzynarodowej, tj. w pierwszej kolejności do najważniejszych obszarów miejskich – dla pełniejszego wykorzystania przewag konkurencyjnych oraz zmaksymalizowania efektywności interwencji. Obok wspierania procesu konkurencyjności w skali międzynarodowej KSRR zakłada również wspomaganie rozprzestrzeniania (dyfuzji) procesów rozwojowych z najszybciej rozwijających się ośrodków do słabiej rozwijających się i pozostałych obszarów kraju oraz budowanie na tych terenach potencjału absorpcyjnego, który warunkuje powodzenie dyfuzji. Zakłada się zatem wspieranie budowania przewag konkurencyjnych również na tych terenach, które wcześniej w niewielkim stopniu uczestniczyły w procesach rozwojowych [Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020, s. 6].

Założenia proponowanego modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnego wydają się więc dążyć do połączenia wspierania konkurencyjności i spójności, co może po-

czątkowo wydawać się sprzeczne lub nawet niemożliwe do wykonania. Według J. Hausera [2008, s. 282], mimo iż trudne, godzenie konkurencyjności i spójności jest możliwe i konieczne. Nie da się bowiem osiągnąć strukturalnej trwałej konkurencyjności, jeśli pominie się aspekt spójności, ani uzyskać spójności, jeśli pominie się konkurencyjność. W konsekwencji dążenie do spójności da się pogodzić z konkurencyjnością, ale wyrównywanie rozwoju już nie, ponieważ równać oznacza *de facto* łamać zasady konkurencji – hamując rozwój silniejszych czy zabierając im na rzecz słabszych część potencjału rozwojowego.

Ważną kwestią, konieczną do ustawicznego podkreślania, pozostaje jednak zapewnienie skutecznych mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych (np. infrastruktury komunikacyjnej) z biegunów wzrostu na pozostałe obszary, tak aby w połączeniu z potencjałami endogenicznymi tereny te również uczestniczyły w rozwoju społeczno-gospodarczym oraz aby zapewnić tam minimalne standardy dostępu do usług publicznych.

Good governance w polityce UE

W działaniach Unii Europejskiej problematyka *good governance* zaczęła być uwzględniana od lat 90. zarówno w ramach polityki rozwojowej względem państw najsłabiej rozwijających się, jak również wobec krajów akcesyjnych. Dobre rządzenie zaczęto odnosić do poprawy funkcjonowania samego systemu instytucjonalnego i unijnych procesów stanowienia prawa, jak i równocześnie do poprawy standardów realizacji polityk wspólnotowych, w tym zarządzania funduszami europejskimi w Unii i państwach członkowskich. W obecnej chwili dobre rządzenie utożsamiane jest z poprawą metod zarządzania w Unii Europejskiej we wszystkich aspektach realizacji polityk krajowych i unijnych, w zakresie wykraczającym poza kwestie potencjału administracyjnego (*state capacity*) i efektywności zarządzania [Koncepcja *good governance*... 2008, s. 19].

Podstawowym dokumentem w kwestii *good governance* przygotowanym na szczelbu UE jest Biała Księga European Governance. Według niej, dobre rządzenie powinno być oparte na pięciu podstawowych zasadach, wdrażanych na wszystkich poziomach rządzenia, zarówno globalnym, europejskim, krajowym, regionalnym, jak i lokalnym. Zasady te to [European Governance. A White Paper, s. 10–11]:

1) otwartość – poprzez aktywną komunikację, w dostępnym i zrozumiałym powszechnie sposób,

2) partycypacja – szerokie współuczestnictwo na wszystkich etapach prowadzenia polityki, od przygotowania koncepcji po jej realizację,

3) rozliczalność – przejrzystość prowadzonej polityki oraz wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań,

4) efektywność – realizowane założonych celów, ocena przyszłego wpływu, a tam, gdzie jest to możliwe, wcześniejszych doświadczeń; efektywność uwarunkowana również wdrażaniem polityk w sposób proporcjonalny oraz podejmowaniem decyzji na najbardziej właściwym poziomie,

5) spójność – realizowane polityki powinny być spójne i zrozumiałe, a waga tej kwestii wzrasta wraz z rozszerzaniem pola podejmowanych wspólnie aktywności oraz zwiększonego zaangażowania władz regionalnych i lokalnych, a nie tylko krajowych, w realizację polityk unijnych.

Wskazano ponadto, że realizacja wyżej wymienionych zasad pociąga za sobą również konieczność przestrzegania zasady proporcjonalności i subsydiarności – wybór poziomu programowania i realizacji danej polityki powinien być dokonywany proporcjonalnie do zakładanych celów, a przed podjęciem jakiegokolwiek inicjatywy należy sprawdzić, czy w danym przypadku działanie publiczne jest konieczne, poziom europejski jest odpowiedni oraz czy potencjalne środki realizacji są proporcjonalne do planowanych celów.

Bardziej szczegółowe kwestie związane z dobrym rządzeniem zarówno na poziomie UE, jak i poszczególnych państw członkowskich zawarto również w późniejszych dokumentach, np. Europejskim Kodeksie Dobrej Praktyki Administracyjnej przyjętym przez Parlament Europejski w 2001 r. czy Inicjatywie *Better Regulation* (Lepsze stanowienie prawa) zapoczątkowanej w 2002 r. i trwającej do chwili obecnej. W bardziej ogólnym wymiarze odniesienia to tej tematyki można odnaleźć także w Strategii Lizbońskiej przyjętej na szczycie Rady Europejskiej w 2000 r. czy Czwartym Raporcie Kohezyjnym przyjętym przez Komisję Europejską w 2006 r.

Jakkolwiek przywołane wyżej dokumenty nie zobowiązują bezpośrednio państw członkowskich i podmiotów działających na ich obszarze do postępowania zgodnie z mniej lub bardziej szeroko rozumianą koncepcją dobrego rządzenia, niemniej jednak są znaczącym impulsem dla jej uwzględniania w różnych politykach zarówno europejskich, jak i krajowych, w tym w polityce regionalnej.

Good governance w polskiej polityce regionalnej

Jak zostało wspomniane we wstępie, koncepcja *good governance* jest już zawarta w dokumentach programowych dla okresu programowania 2007–2013 polityki regionalnej w Polsce. Jako że jednym z warunków koniecznych do realizowania różnych polityk unijnych jest również badanie ich wpływu z punktu widzenia założonych kryteriów (ewaluacja), działania takie mają miejsce rów-

niez w odniesieniu do realizacji tej koncepcji. Przedmiotem ewaluacji w zakresie wpływu Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007–2013, jak również wcześniejszego Narodowego Planu Rozwoju 2004–2006, na budowę potencjału administracji publicznej i realizacji zasady *good governance* jest system instytucjonalny administracji publicznej oraz jego zdolność do skutecznej i efektywnej realizacji zadań w ramach polityk publicznych. Bieżącej ocenie poddawane są procesy realizacji polityk, ze szczególnym uwzględnieniem jakości koordynacji i współpracy zaangażowanych instytucji oraz ich zdolności do programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji przedsięwzięć rozwojowych¹.

Konsekwentnie zasada *good governance* przeniknęła do debaty nad przyszłym kształtem polityki rozwoju regionalnego. Wyrazem tego jest na przykład jej obecność w ekspertyzach [Grosse 2008, Wieczorkowska 2009] przygotowanych przez przedstawicieli środowiska naukowego, które były przedmiotem dyskusji w ramach cyklicznych, warsztatowych spotkań grupy ekspertów związanych z przygotowaniem Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.

Dosłowne powołanie się na zasadę *good governance* w treści KSRR jest stosunkowo wąsko zakreślone w stwierdzeniu: „Nacisk położono (...) na dobre rządzenie (*good governance*), gdzie coraz większą rolę zaczęły odgrywać władze regionalne i lokalne” [Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020, s. 15–16]. Odwołano się więc bezpośrednio tylko do jednego z aspektów rozumienia *good governance*, jako zasady prowadzenia polityki rozwoju regionalnego, obejmującego promowanie dialogu i partnerstwa między zainteresowanymi instytucjami. Ten, zaznaczony dosłownie w tekście strategii, aspekt dobrego rządzenia miał swój praktyczny wymiar w trakcie konsultacji projektu KSRR prowadzonych od września do grudnia 2009 r. z poszczególnymi resortami, instytucjami oraz innymi zainteresowanymi partnerami. W ramach konsultacji społecznych zorganizowano w okresie od września do października 2009 r. wiele spotkań, m.in. 16 regionalnych konferencji konsultacyjnych we współpracy z samorządami województw, spotkania eksperckie oraz międzyresortowe, a także konsultacje przy wykorzystaniu strony internetowej i skrzynki pocztowej.

W dyskusji między ekspertami pojawił się nawet wątek, jak bardzo KSRR powinna być propozycją polityki regionalnej rządu, a w jakim stopniu powinna być spójna z zamierzeniami rozwojowymi poszczególnych województw. Z jednej strony bowiem propozycje z poziomu centralnego nie wyczerpują całego katalogu zamierzeń rozwojowych formułowanych na poziomie regionalnym, a nawet mogą być nawet sprzeczne w pewnych punktach, natomiast z drugiej

¹Wyniki badań ewaluacyjnych w tym zakresie dostępne są na stronie internetowej: http://www.ewaluacja.gov.pl/Wyniki/Strony/Good_Governance.aspx (dostęp 28.07.2010).

strony – całkowite utożsamienie polityki rozwoju regionalnego prowadzonej z poziomu centralnego z polityką rozwojową poszczególnych województw byłoby praktycznie niewykonalne (np. znaczna trudność szczegółowej diagnozy i porównania sytuacji w regionach oraz opracowania instrumentów odpowiadających na występujące tam problemy), ale również niezgodne chociażby z zasadą subsydiarności (decentralizacja i dekoncentracja wykonywania zadań związanych z programowaniem i zarządzaniem przez przeniesienie tych kompetencji na możliwie najniższy szczebel). Niemniej jednak, aby zapewnić szanse na skuteczną realizację zapisów KSRR, niezbędne jest przekonanie przedstawicieli regionów do planów rozwojowych formułowanych na poziomie całego kraju. Wydaje się, że przynajmniej na etapie przygotowania samej strategii zostało to osiągnięte w stopniu satysfakcjonującym zarówno stronę rządową, jak i samorządową, a potwierdzone podczas spotkania z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w prace nad KSRR (14 lipca 2010 r. w Warszawie)². Pozostaje więc kwestia efektywnej realizacji tego aspektu *good governance* na następnych etapach realizacji polityki rozwoju regionalnego zapisanych w KSRR, a więc podczas wdrażania i ewaluacji.

Koncepcja *good governance* ma jednak dużo szersze znaczenie dla prowadzenia polityki regionalnej niż współpraca różnych podmiotów i chociaż nie ma do niej szerszych odwołań w samym dokumencie, jakim jest KSRR, to jest ona widoczna w innych zapisach, dotyczących głównie systemu realizacji oraz ram finansowych. Egzemplifikację cech nowoczesnego (dobrego) rządzenia, sformułowanych przez zespół pod kierownictwem prof. Wilkina, na podstawie zapisów KSRR zaprezentowano w tabeli 1.

Zestawienie w tabeli 1 wskazuje na fakt, że jeśli nawet zaproponowany tekst KSRR nie odwołuje się bezpośrednio i dosłownie do zasady *good governance*, to zaproponowano w tym dokumencie mechanizmy zakładające realizację w ramach polskiej polityki regionalnej do 2020 r. szeroko pojętego dobrego rządzenia. W związku z powyższym należy dążyć do takiego wdrażania i ewaluacji działań podejmowanych w ramach KSRR, aby skutecznie realizować założenia dobrego rządzenia.

Podsumowanie

Debata nad przyszłością polskiej polityki regionalnej, wyborem jej modelu, określeniem instrumentów wdrażania i sposobów realizacji, dotarła do ważnego

²Podczas tego spotkania przedstawiciel Związku Województw RP zaznaczył, że marszałkowie województw doceniają otwartość Ministerstwa Rozwoju Regionalnego na opinie i uwagi przedstawicieli poszczególnych regionów podczas prac nad KSRR.

Tabela 1

Good governance a Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Lp.	Cechy nowoczesnego (dobrego) rządzenia (<i>good governance</i>)	Rozwiązania proponowane w KSRR
1	stwarzanie warunków, głównie instytucjonalnych, dla realizacji celów publicznych zarówno w sposób skuteczny, jak i efektywny (badanie relacji efektu do nakładu)	Krajowe Forum Terytorialne (m.in. przedstawiciele poszczególnych ministerstw, samorządów województw, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych, ekspertów akademickich i praktyków) regionalne fora terytorialne
2	poza instrumentami o charakterze administracyjnym, szerokie stosowanie instrumentów ekonomicznych	kontrakt terytorialny zawierany między stroną rządową a samorządem województw w celu uzgodnienia zakresu podejmowanych przedsięwzięć, podziału zadań i odpowiedzialności przy ich realizacji oraz sposobu ich finansowania rezerwa efektywnościowa – uruchomiona po uprzednim osiągnięciu określonych w kontraktach wskaźników
3	decentralizacja uprawnień decyzyjnych w sektorze publicznym, zgodnie z zasadą subsydiarności	terytorializacja polityk publicznych – łączy się z decentralizacją zarządzania procesami rozwojowymi, obejmującą nie tylko przekazanie zadań i odpowiedzialności za ich realizację z poziomu centralnego do jednostek samorządu terytorialnego – JST (w zależności od wagi i zakresu zadania – do województw, powiatów czy gmin), ale w równej mierze przekazanie odpowiednim jednostkom samorządu terytorialnego środków finansowych na realizację tychże zadań i prawa do zarządzania tymi środkami
4	wykorzystywanie partnerstwa publiczno-prywatnego i instytucji pozarządowych do realizacji celów społecznych i dostarczania dóbr publicznych	możliwość zawierania kontraktów przez samorządy województw z samorządem lokalnym i innymi partnerami działającymi na rzecz rozwoju na terenie danego województwa
5	stosowanie różnych sposobów informowania opinii publicznej o działalności sektora publicznego, zwłaszcza rządu	proces konsultacji społecznych i międzyresortowych w trakcie opracowania KSRR
6	społeczne monitorowanie działań rządu (państwa) i stwarzanie instytucjonalnych warunków do egzekwowania podjętych przez rząd zobowiązań	Krajowe Obserwatorium Rozwoju Regionalnego regionalne obserwatoria rozwoju regionalnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Badanie dotyczące stworzenia systemu wskaźników dla oceny realizacji zasady *good governance* w Polsce. Raport końcowy. Ecorys, Warszawa, lipiec 2008, s. 13, oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2010, Dokument przyjęty 13 lipca 2010 r. przez Radę Ministrów.

momentu, jakim jest przygotowanie i przedstawienie Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, jako nowego, kompleksowego, średniookresowego dokumentu programowego odnoszącego się do regionów, wymaganego przez ustawę z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności [Dz.U. Nr 216, poz. 1370]. Przebieg prac nad opracowaniem KSRR potwierdził, że koncepcja *good governance* jest obecna i realizowana w polskiej polityce regionalnej, chociażby przez szeroką współpracę różnych instytucji, ekspertów i partnerów społecznych w czasie przygotowania dokumentu, czyli programowania przyszłości polskiej polityki regionalnej w latach 2010–2020. Należy jednak podkreślić, że dobre rządzenie to proces ustawiczny, a przykłady dobrych praktyk na poszczególnych etapach realizacji polityki nie determinują z góry skuteczności w tym zakresie podczas następnym etapów. Dlatego też niezbędne są dalsze szerokie badania nad oceną realizacji zasady *good governance* w polskiej polityce regionalnej.

Literatura

- Badanie dotyczące stworzenia systemu wskaźników dla oceny realizacji zasady *good governance* w Polsce. Raport końcowy. Ecorys, Warszawa, lipiec 2008.
- BONI M. (red. nauk.), 2009: Polska 2030. *Wyzwania rozwojowe*. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Warszawa.
- European Governance. A White Paper. Commission of the European Communities, Brussels, 25.7.2001, COM(2001) 428 final.
- GROSSE T.G., 2008: *Cele i zasady polityki regionalnej państwa*. Ekspertyza dla Ministerstwa Rozwoju Regionalnego na temat Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa.
- HAUSER J., 2008: *Zarządzanie publiczne*. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
http://www.ewaluacja.gov.pl/Wyniki/Strony/Good_Governance.aspx (dostęp 28.07.2010).
- JAKUBOWSKA P., KULIŃSKI A., ŻUBER P., (red.) 2008a: *Problematyka przyszłości regionów. W poszukiwaniu nowego paradygmatu*. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
- JAKUBOWSKA P., KULIŃSKI A., ŻUBER P., (red.) 2008b: *The Future of European Regions*. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
- Koncepcja good governance – refleksje do dyskusji*. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej, Warszawa 2008.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2010, Dokument przyjęty 13 lipca 2010 r. przez Radę Ministrów.
- Potrójne Europejskie Mezzogiorno. Wyzwania dla spójności w Europie. Konferencja zorganizowana przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 24–25 września 2009 r., Warszawa.

Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, Dz.U. Nr 216, poz. 1370.

WIECZORKOWSKA G., 2009: *Good governance (poprawa jakości rządzenia) w Polsce – założenia metodologiczne do procesu kształcenia pracowników administracji publicznej*. Instytut Psychologii Ekonomicznej, Wydział Psychologii, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Ekspertyza na zamówienie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Warszawa.

Good governance in the Polish regional policy

Abstract

The aim of the paper is to present the current dilemmas of regional policy in Poland (the model of equalization vs. the model based on competitiveness and cohesion) in a context of the good governance rule. Realization of this aim was possible through a review of literature and documents connected with regional policy as well as issues of good governance. There were presented examples of good practices in implementation of rules of good governance in the phase of programming of the Polish regional policy on the base of works on and content of the National Strategy of Regional Development 2010–2020: Regions, Towns, Rural areas. However, presentation of such examples does not allow the confirmation of implementation of the good governance rule in the Polish regional policy because of continuous and permanent character of the rule and necessity of assessment of its implementation in the phases of realization and evaluation of the Strategy.